

Prijsontwikkeling Curaçao 2011

Solange Bomberg

Inleiding

Dit artikel bestaat uit de volgende paragrafen:

- *Inleiding;*
- *Methodologie;*
- *Prijsontwikkeling Curaçao 2011 nader belicht vanuit het perspectief van de bestedingscategorieën;*
- *Lange termijn prijsontwikkeling; inflatie 2011 Curaçao in breder tijdsperspectief;*
- *Mogelijke invloed van internationale economische factoren op de inflatie van Curaçao in 2011;*
- *Samenvatting en conclusie.*

In dit artikel zal de prijsontwikkeling voor de consument op Curaçao in het jaar 2011 onder de loep worden genomen. Het doel is om meer inzicht te verkrijgen in de prijsontwikkeling van ons eiland over het jaar 2011.

In het kader van dit artikel wordt met de prijsontwikkeling in Curaçao bedoeld: de gemiddelde prijsstijging of prijsdaling van goederen en diensten op het eiland voor de consument die hier woont. Gemeten over een heel jaar geeft de prijsontwikkeling de inflatie weer, oftewel de gemiddelde stijging van de kosten van levensonderhoud. Met inflatie wordt in dit artikel “de lange termijn prijsontwikkeling” bedoeld. Met “lange termijn prijsontwikkeling” wordt in eerste instantie de prijsontwikkeling over een periode van een (kalender)jaar c.q. 12 maanden bedoeld. In tweede instantie kan ook naar de prijsontwikkeling over een aantal jaren worden gekeken door de inflatiecijfers van elk kalenderjaar met elkaar te vergelijken en over desbetreffende periode een gemiddelde inflatie per jaar te berekenen.

De relatie tussen de begrippen “inflatie” en “prijsontwikkeling” is derhalve in een notendop dat de inflatie de gemiddelde ontwikkeling van de consumentenprijzen over een periode van twaalf maanden, doorgaans over een kalenderjaar, weergeeft.

Inzicht in de prijsontwikkeling van Curaçao is derhalve belangrijk omdat dit inzicht verschaft in de inflatie van het land. Inflatie op haar beurt is een belangrijk aspect bij de sociaal-economische ontwikkeling van het land. Immers, enerzijds is de inflatie het resultaat van economische processen, beslissingen, activiteiten en ontwikkelingen in binnen- en buitenland; anderzijds houden zowel consumenten, investeerders als beleidmakers c.q. overheid bij het nemen van beslissingen rekening met de inflatie.

Globaal zullen achtereenvolgens de volgende onderwerpen in dit artikel worden besproken. Na bespreking van een aantal methodologische aspecten – met name de wijze van totstandkoming van het inflatiecijfer, uitleggen van begrippen als “CPI”, “consumentenmandje” en “bestedingscategorie”, de betekenis van inflatie- zal gekeken worden naar de prijsontwikkeling in 2011, met specifieke “highlights” per bestedingscategorie. Vervolgens zal de inflatie over 2011 in breder tijdsperspectief worden geplaatst om zo inzicht te verkrijgen in hoe uitzonderlijk of juist gewoon de inflatie van 2011 is. Daarna zal stilgestaan worden bij een drietal internationale factoren waarvan beredeneerd kan worden dat ze mogelijkwits invloed op de inflatie van ons eiland hebben: olieprijsen, voedselprijzen en de euro-dollar wisselkoers. Tot slot wordt dit artikel afgesloten met een korte samenvatting en conclusie.

Methodologie

Algemeen

Het Centraal Bureau voor de Statistiek van Curaçao (CBS) houdt zich bij het berekenen van de Consumentenprijsindex (CPI, "Consumer Price Index") en de inflatie aan internationale statistische richtlijnen en methodieken.

CPI

Het CBS berekent maandelijks een Consumentenprijsindex (CPI, "Consumer Price Index"). Hierdoor kan ook maandelijks een 12 maandsgemiddelde CPI worden berekend.

Het verschil tussen de twaalfmaandsgemiddelde CPI van een bepaalde maand van een bepaald jaar en de twaalfmaandsgemiddelde CPI van diezelfde maand een jaar eerder is de inflatie op dat moment. Inflatie is dus per definitie een weergave van de gemiddelde consumentenprijsontwikkeling over een periode van 12 maanden. Doorgaans wordt gesproken van de inflatie over een bepaald kalenderjaar. Als de inflatie van een aantal kalenderjaren naast elkaar wordt gelegd, kan de gemiddelde inflatie per jaar over een bepaalde periode worden berekend.

Het inflatiecijfer, zoals boven omschreven, geeft een goed beeld van de lange termijn prijsontwikkeling en wordt daarom aangeraden als indexeringsinstrument voor onder andere lonen, salarissen, uitkeringen en pensioenen.

De CPI is een maatstaf voor de gemiddelde prijs die consumenten aan goederen en diensten uitgeven voor een marktconform, gebalanceerd "consumptiemandje", ook wel "consumentenmandje" genoemd.⁷ De CPI wordt door het CBS maandelijks berekend op grond van de circa 5000 prijzen van producten en diensten in het "consumptiemandje" die elke maand verzameld worden. Deze prijzen worden vervolgens gewogen met het aandeel dat ze hebben in de gemiddelde bestedingen van de consument.

Consumptiemand(je) of Consumentenmand(je)

Het "consumptiemandje" vertegenwoordigt de gemiddelde consument en wordt in principe één keer in de vijf à zeven jaar volledig herzien aan de hand van de gegevens over consumptieve bestedingen die verkregen worden uit het budgetonderzoek, ook wel "household budget survey" of "HBO" genoemd. Tussentijds worden indien nodig aanpassingen gedaan in deze representatieve, gebalanceerde consumentenmand, bijvoorbeeld als een winkel failliet gaat of een product niet meer verkocht wordt.

Het marktconforme gebalanceerde consumentenmandje is opgebouwd uit negen bestedingscategorieën⁸, die weer onderverdeeld zijn in productgroepen. Elke productgroep is op haar beurt weer opgebouwd uit een aantal specifieke producten. Zo is bijvoorbeeld de *bestedingscategorie "Wonen"*⁸ opgebouwd uit de productgroepen "woonkosten", "energieverbruik", "woningonderhoud- en reparatie", "tuinonderhoud" en "waterverbruik". Vervolgens kan bijvoorbeeld de productgroep "energieverbruik" onderverdeeld worden in de specifieke producten "kookgas", "elektriciteit" en "overig energieverbruik (kerosine etc.)".

⁷ Zie voor nadere uitleg onder deze paragraaf, sub-paragraaf "consumptiemand(je) of consumentenmand(je)" van dit artikel.

⁸ Zie ook onder deze paragraaf, sub-paragraaf "Bestedingscategorieën" van dit artikel.

Bestedingscategorieën

De negen bestedingscategorieën die voor de CPI worden gehanteerd zijn achtereenvolgens “Voeding”, “Dranken en rookwaren”, “Kleding en schoeisel”, “Wonen”, “Woninginrichting en huisraad”, “Gezondheidszorg”, “Vervoer en communicatie”, “Recreatie, educatie en cultuur” en “Overige goederen en diensten”.

Aan de hand van het budgetonderzoek wordt het marktconforme gebalanceerde consumptiemandje samengesteld en wordt tevens het relatieve aandeel van elke bestedingscategorie in de totale bestedingen van de consument, de zogenaamde gewichten, vastgesteld.

Sinds het laatst gehouden budgetonderzoek van 2004/2005 kunnen de bestedingscategorieën “Wonen”, “Vervoer en communicatie”, “Voeding” en “Overige goederen en diensten” als de vier grootste bestedingscategorieën worden aangemerkt, met een aandeel in het consumentenmandje van respectievelijk 31, 23, 12 en 12 procent.⁹ De *bestedingscategorie “Overige goederen en diensten”* bevat diverse soorten producten en diensten die niet vallen onder de overige acht bestedingscategorieën, zoals bijvoorbeeld “persoonlijke verzorging” en “verzekeringen”.

De kleinere bestedingscategorieën zijn respectievelijk “Recreatie, educatie en cultuur”, Woninginrichting en huisraad”, Kleding en schoeisel”, “Dranken en rookwaren” en “Gezondheidszorg”, die respectievelijk 8, 7, 5, 2 en 1 procent van de consumentenmand uitmaken.⁹

Prijsontwikkeling

De methodiek¹⁰ van het berekenen van de CPI en de inflatie brengt met zich mee dat in het kader van dit artikel een prijsontwikkeling als volgt moet worden geïnterpreteerd. De prijsontwikkeling van 2011 ten opzichte van 2010 impliceert dat, als er gesproken wordt van prijsdaling of prijsstijging in 2011 ten opzichte van 2010, dit betekent dat het gemiddelde prijsniveau voor de consument in 2011 respectievelijk lager of hoger is geweest vergeleken met 2010. Het hoeft niet noodzakelijkerwijs te betekenen dat de prijsdaling of prijsstijging in 2011 zelf heeft plaatsgevonden.

Consumentenbesteding

Een belangrijke basis voor het berekenen van de CPI en de inflatie wordt gevormd door de consumentenbestedingen. Onder consumentenbestedingen wordt in het kader van de CPI en de inflatie verstaan: bestedingen in het land Curaçao door consumenten die op Curaçao wonen. Bestedingen van (buitenlandse) toeristen op ons eiland of van inwoners van ons eiland in het buitenland (via internet bijvoorbeeld) vallen hier per definitie niet onder. In het kader van dit artikel wordt dan ook gesproken van “de lokale markt” of “de lokale economie”.

⁹ Onafgerond gaat het om 30,8 (Wonen), 22,6 (Vervoer en communicatie), 12,3 (Voeding), 11,9 (Overig), 7,7 (Recreatie, educatie en cultuur), 7,0 (Woninginrichting en huisraad), 4,8 (Kleding en schoeisel), 1,6 (Dranken en rookwaren), en 1,3 (Gezondheidszorg) procent respectievelijk. Bij afronding komt het totaal uit op 101% en geen 100%, zuiver ten gevolge van afrondingsverschillen.

¹⁰ Zie onder deze paragraaf, sub-paragraaf “CPI” van dit artikel.

*De betekenis van inflatie*¹¹

Inflatie kan worden gedefinieerd als een langdurig¹² economisch proces van algemene prijsstijging, met als gevolg geldontwaarding (oftewel koopkrachtdaling van het geld) en stijging van de kosten van levensonderhoud. Het kan worden veroorzaakt door duurdere import, hogere loonkosten, hogere overige bedrijfslasten c.q. productiekosten, het marktspel van vraag en aanbod (schaarste van producten/diensten), hogere winstmarges van bedrijven en stijging van de geldhoeveelheid in omloop.

De algemene gedachte onder economen is dat de inflatie in een gezond groeiende economie ongeveer twee procent bedraagt. Een te hoge inflatie kan nadelig zijn voor de koopkracht en het vertrouwen van consumenten, de waarde van spaartegoeden, de concurrentiepositie ten opzichte van het buitenland en kan leiden tot verhoging van het renteniveau waardoor investeringen uitblijven.

Veelal trachten overheden om de inflatie niet hoger te doen zijn dan 2 à 3 procent per jaar. Een inflatie van rond 2 procent wordt algemeen beschouwd als zijnde gunstig voor de economie. Een lage inflatie stimuleert consumenten immers om goederen en diensten te kopen. Uitstel van bestedingen betekent namelijk dat men meer zou moeten betalen voor hetzelfde product. Daarnaast maakt een lage inflatie het voor de consument en de investeerder ook interessanter om geld te lenen omdat de rente veelal ook laag is tijdens perioden van een lage inflatie. Het handhaven van een lage inflatie is vanwege de gunstige economische gevolgen derhalve wereldwijd een belangrijk doel in het economisch en monetair beleid van regeringen en centrale banken.

Prijzontwikkeling in 2011 op Curaçao: nader belicht vanuit het perspectief van de bestedingscategorieën

Prijzontwikkeling van maand tot maand

Gemiddeld genomen, voor de gehele consumentenmand, is de maandelijkse prijsontwikkeling in 2011 meestal +0,2 of +0,3 procent, met een uitschieter naar boven van + 1,5 procent (juli) en een uitschieter naar beneden van -0,3 procent (april). De gemiddelde maandelijkse prijsstijging in 2011 is 0,3 procent.

De piek c.q. uitschieter van +1,5 procent in juli is vooral veroorzaakt door de *bestedingscategorieën* "Vervoer en communicatie" (+ 4,6%) en "Wonen" (+ 1,0%). Bij "Wonen" is deze uitschieter veroorzaakt door de stijging van het tarief van energieverbruik (+3,5%), terwijl bij "Vervoer en communicatie" de forse stijging van de prijs van "kosten van autorijden" met 9,1 procent ten grondslag ligt aan genoemde uitschieter.

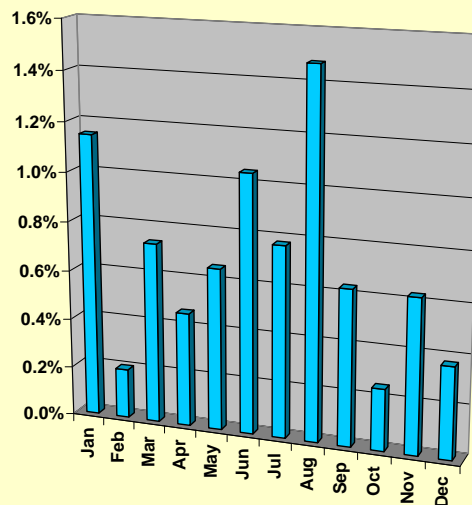
De bestedingscategorie die gedurende 2011 maandelijks de belangrijkste prijswijzigingen vertoont, is "Voeding". (Zie grafiek 1)

De *bestedingscategorie* "Voeding" als geheel vertoont elke maand een prijsstijging, variërend van +0,2% in februari tot +1,5% in augustus. Gedurende 3 maanden zijn de voedselprijzen gemiddeld met minder dan 0,5 procent gestegen, gedurende 6 maanden tussen 0,5 en 1 procent en gedurende 3 maanden tussen 1 en 1,5 procent. De gemiddelde maandelijkse prijsstijging van "Voeding" in 2011 is 0,7%.

¹¹ Bronnen van referentie: <http://nl.global-rates.com/economische-statistieken/inflatie/inflatie-informatie.aspx> en <http://financieel.infonu.nl/beleggen/4333-economische-groei-inflatie-en-wisselkoers.html>

¹² Met "langdurig" wordt in dit kader bedoeld een periode van tenminste 12 maanden.

Grafiek 1
Maandelijkse prijsstijging "Voeding" - Curaçao - 2011



Inflatie 2011 in tijdsperspectief en per bestedingscategorie

Tabel 1 geeft een vergelijkend beeld van de ontwikkeling van de inflatie over de vijfjarige periode 2007-2011, gespecificeerd per bestedingscategorie. Zo wordt de inflatie over 2011 op ons eiland in een breder tijdsperspectief geplaatst. De totale inflatie per jaar is gespecificeerd per bestedingscategorie en is het gewogen gemiddelde van de prijswijziging c.q. inflatie van de bestedingscategorieën over het gehele jaar.

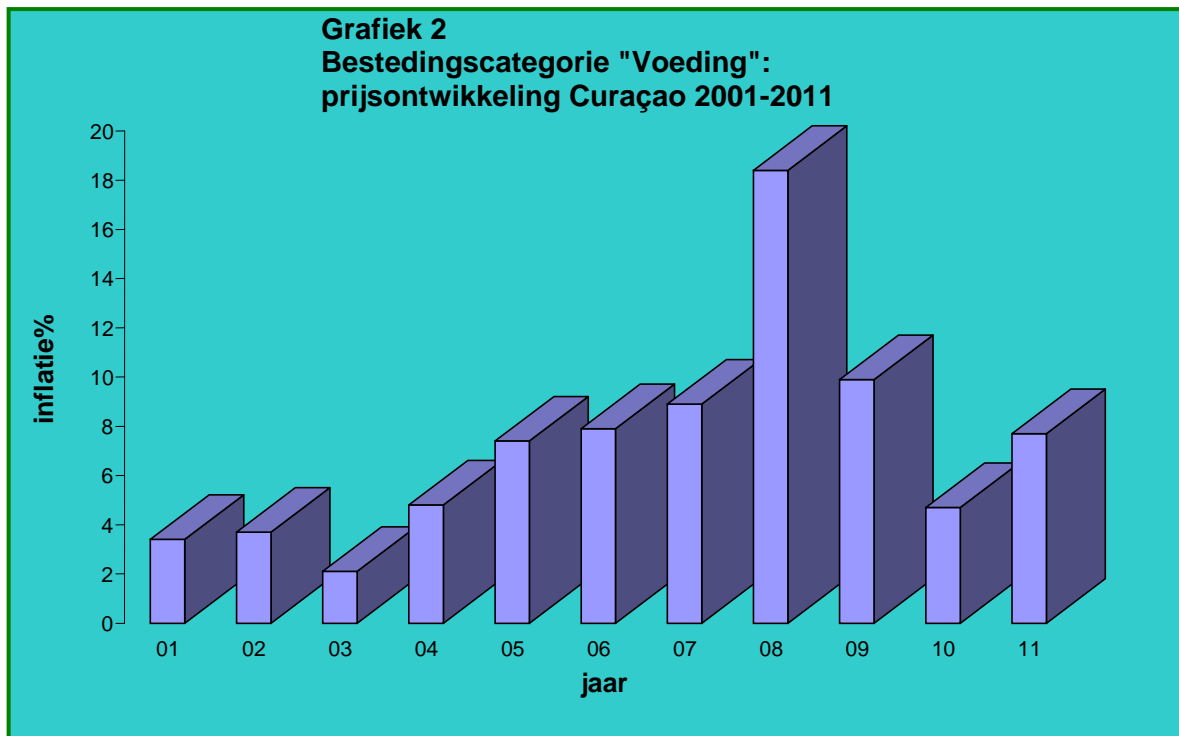
Tabel 1 - Inflatie Curaçao in de jaren 2007 t/m 2011, totaal en specifiek per bestedingscategorie.

<i>Bestedingscategorie</i>	2007	2008	2009	2010	2011
	<i>Inflatie%</i>				
Voeding	8,9	18,4	9,9	4,7	7,7
Dranken en rookwaren	3,3	6,2	5,5	3,5	2,5
Kleding en schoeisel	0,9	2,0	2,0	-1,1	0,6
Wonen	2,5	5,3	-1,1	4,0	0,8
Woninginrichting en huisraad	2,4	6,3	5,2	0,9	1,4
Gezondheidszorg	0,8	2,5	1,9	2,2	0,9
Vervoer en communicatie	2,0	7,8	-1,9	2,5	2,7
Recreatie, ontwikkeling en educatie	0,9	2,5	1,8	-0,1	-0,1
Overig	1,7	2,6	3,7	2,2	1,3
<i>Totaal</i>	3,0	6,9	1,8	2,8	2,3

Met een score van 2,3 procent kan de inflatie in 2011 worden aangemerkt als de op één na laagste over de periode 2007-2011. De gemiddelde inflatie over deze periode bedraagt 3,4 procent per jaar. De inflatie over 2011 is derhalve lager dan dit gemiddelde. Van de negen bestedingscategorieën valt in 2011 de prijsontwikkeling van "Voeding" en "Wonen" het meest op. Deze twee bestedingscategorieën behoren toevalligerwijs ook tot de vier grootste bestedingscategorieën¹³.

Tabel 1 laat zien dat de inflatie veroorzaakt door de *bestedingscategorie* "Voeding" in 2011 hoger is dan het jaar daarvoor. Daarentegen is de inflatie veroorzaakt door de *bestedingscategorie* "Wonen" veel lager in 2011 vergeleken met het jaar daarvoor.

In 2011 is de inflatie van de *bestedingscategorie* "Voeding" het hoogst, vergeleken met de overige acht bestedingscategorieën. Dit verschijnsel doet zich ononderbroken elk jaar voor sinds 2004. In 2005 t/m 2007, 2009 en 2011 is de inflatie van "Voeding" tussen 7 en 10 procent, in 2004 en 2010 bijna 5 procent en in 2008 wordt het record van bijna 20 procent (18,4 %) bereikt. Dit wordt weergegeven in grafiek 2.



Relatieve bijdrage bestedingscategorieën aan de inflatie van 2011¹⁴

De relatieve bijdrage van een bestedingscategorie aan de inflatie wordt bepaald door twee eigenschappen van de bestedingscategorie: de hoogte van de prijswijziging en het gewicht in de consumentenmand.

De *bestedingscategorie* "Voeding" heeft voor bijna de helft (44,5%) bijgedragen aan de inflatie in Curaçao over het jaar 2011. Op de tweede plaats komt de *bestedingscategorie* "Vervoer en Communicatie" met een bijdrage van bijna één derde (28,7%), gevolgd door de *bestedingscategorie* "Wonen" met een bijdrage van ruim tien

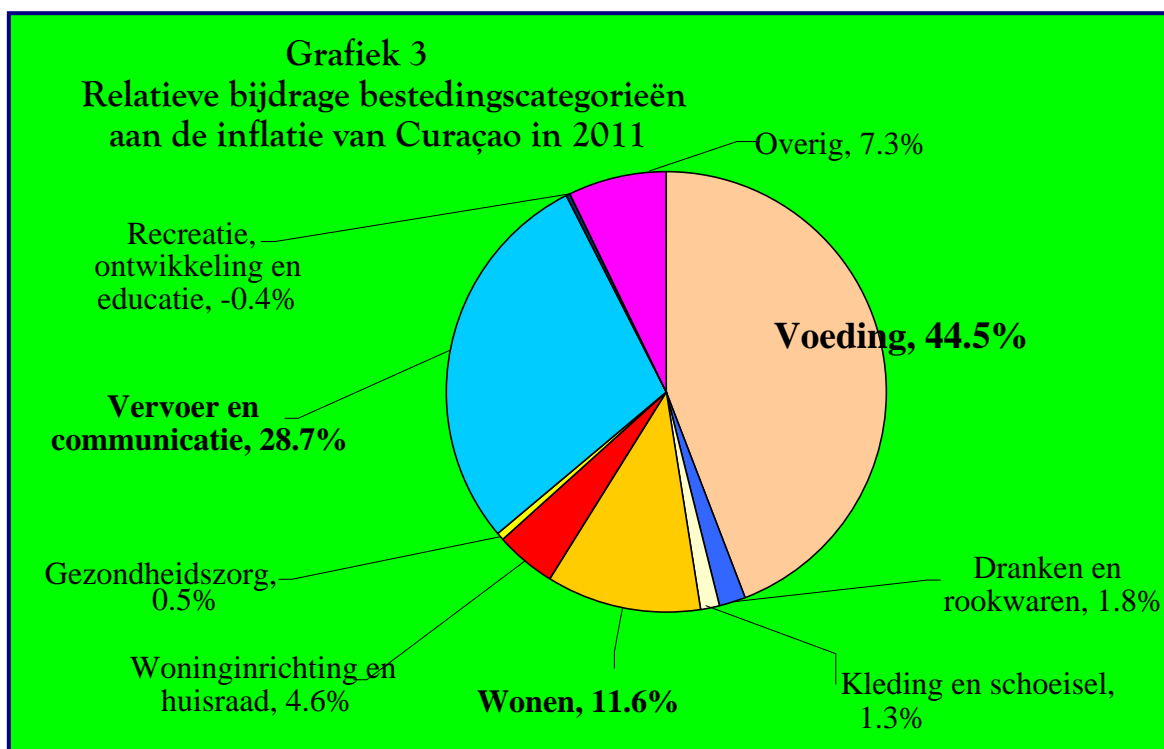
¹³ Zie onder paragraaf "Methodologie", sub-paragraaf "Bestedingscategorieën", van dit artikel.

¹⁴ Zie ook Modus, jaargang 10/nr. 1/ 2011, "Prijsontwikkeling Curaçao 2010", pag. 43-45.

procent (11,6%). Samen zijn deze drie bestedingscategorieën verantwoordelijk voor circa 85 procent van de inflatie in Curaçao over het jaar 2011. (Zie grafiek 3)

Ter vergelijking: in 2010 wordt bijna de helft (45%) van de inflatie veroorzaakt door de *bestedingscategorie* "Wonen", terwijl de bestedingscategorieën "Voeding" en "Vervoer en Communicatie" beiden 21% van de inflatie voor hun rekening nemen.

Vervolgens wordt de prijsontwikkeling in 2011 voor de bestedingscategorieën "Voeding", "Vervoer en Communicatie" en "Wonen" nader belicht.



De *bestedingscategorie* "Voeding" heeft met 45 procent verreweg de grootste bijdrage geleverd aan de inflatie over het jaar 2011. Gemiddeld werd "Voeding" 7,7 procent duurder in 2011, voornamelijk door de prijsstijging van de voedingsgroepen "aardappelen, groenten en fruit" (+14,6%) en "vlees en vis" (+10,1%)¹⁵. De *bestedingscategorie* "Voeding" vormt bijna een achtste deel (12%) van de consumptiemand.

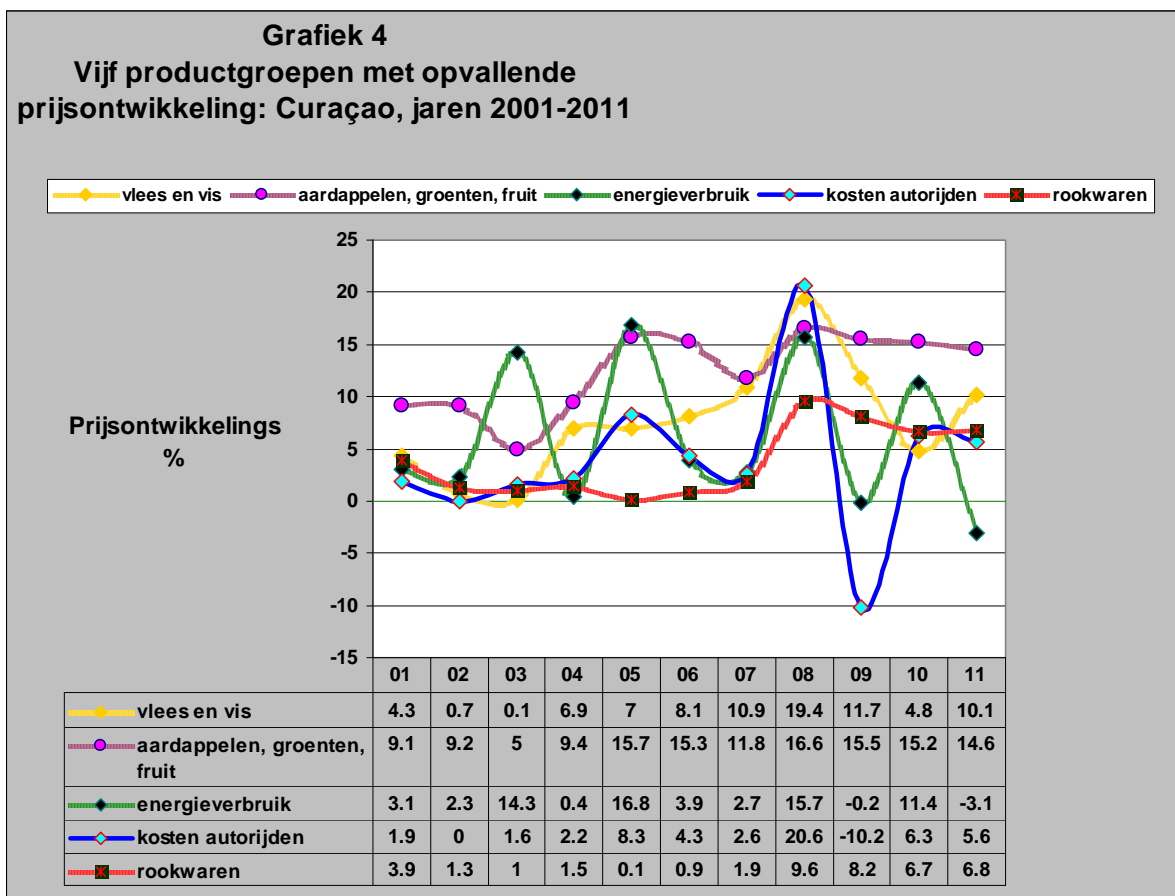
De tweede grootste bijdrage aan de inflatie in 2011 werd geleverd door de *bestedingscategorie* "Vervoer en communicatie", namelijk 29 procent. Gemiddeld werd "Vervoer en communicatie" 2,7 procent duurder in 2011, voornamelijk door de prijsstijging van de productgroepen "de kosten van autorijden" (+5,6%) en "auto's in eigendom" (+2,3%)¹⁵. De prijsstijging van "de kosten van autorijden" is vooral veroorzaakt door het duurder worden van benzine met 19 procent in juli, terwijl de prijsstijging van "auto's in eigendom" het gevolg is van het duurder worden van nieuwe auto's in juli en december met respectievelijk 4 en 3 procent. De *bestedingscategorie* "Vervoer en communicatie" vormt bijna een kwart (23%) van de consumptiemand.

¹⁵ Zie CBS-website www.cbs.cw, keuzemodule "Prices", tabel "Change of the annual consumer price index by expenditure category since 2001".

De derde grootste bijdrage aan de inflatie in 2011 werd geleverd door de *bestedingscategorie* "Wonen", die 12 procent van de inflatie voor zijn rekening neemt. "Wonen" werd weliswaar slechts 0,8 procent duurder in 2011, maar vormt bijna een derde (31%) van de consumptiemand, vandaar toch een derde plaats. De slechts lichte prijsstijging van deze bestedingscategorie in 2011 is het gevolg van het feit dat de prijsstijgingen en prijsdalingen elkaar vrijwel in evenwicht hebben gehouden. Enerzijds zijn de productgroepen "huur en hypotheek" (+2,2%), "woningonderhoud" (+1,6%) en "tuinonderhoud" (+1,9%) duurder geworden, terwijl anderzijds de productgroep "energieverbruik" (-3,1%) goedkoper is geworden ¹⁵. Dit laatste is vooral veroorzaakt door de tariefsdaling van elektriciteit in april met 7 procent.

Meest opvallende prijsontwikkeling van productgroepen

Interessant is het om de prijsontwikkeling van een aantal specifieke productgroepen nader te belichten. Het gaat om de productgroepen die over meerdere jaren of zelfs structureel in de loop der jaren een hoge inflatie vertonen: "vlees en vis", "aardappelen, groenten en fruit", "energieverbruik", "kosten van autorijden" en "rookwaren. Hierbij wordt gekeken naar de prijsontwikkeling gedurende de periode 2001 - 2011. (Zie grafiek 4)



Vergeleken met het jaar 2010 zijn in 2011 de *productgroepen* "vlees en vis" en "aardappelen, groenten en fruit" respectievelijk 10,1 en 14,6 procent duurder. Over de elfjarige periode 2001-2011 zijn deze twee productgroepen gemiddeld 7,6 en 12,5 procent per jaar duurder geworden. Dit impliceert een meer dan gemiddelde stijging van het prijsniveau in 2011 voor beide productgroepen.

Vergeleken met het jaar 2010 is in 2011 de *productgroep "rookwaren"* 6,8 procent duurder, terwijl de prijsstijging van deze productgroep gedurende de elfjarige periode 2001-2011 gemiddeld 3,8 procent per jaar is geweest. In 2011 is er derhalve sprake van een prijsstijging die bijna het dubbele is van het gemiddelde over voornoemde periode.

Vergeleken met het jaar 2010 is in 2011 de *product- / dienstengroep "kosten van autorijden"* 5,6 procent duurder. Deze prijsstijging is groter dan de gemiddelde prijsstijging van 3,9 procent voor deze product- / dienstengroep over de elfjarige periode 2001-2011.

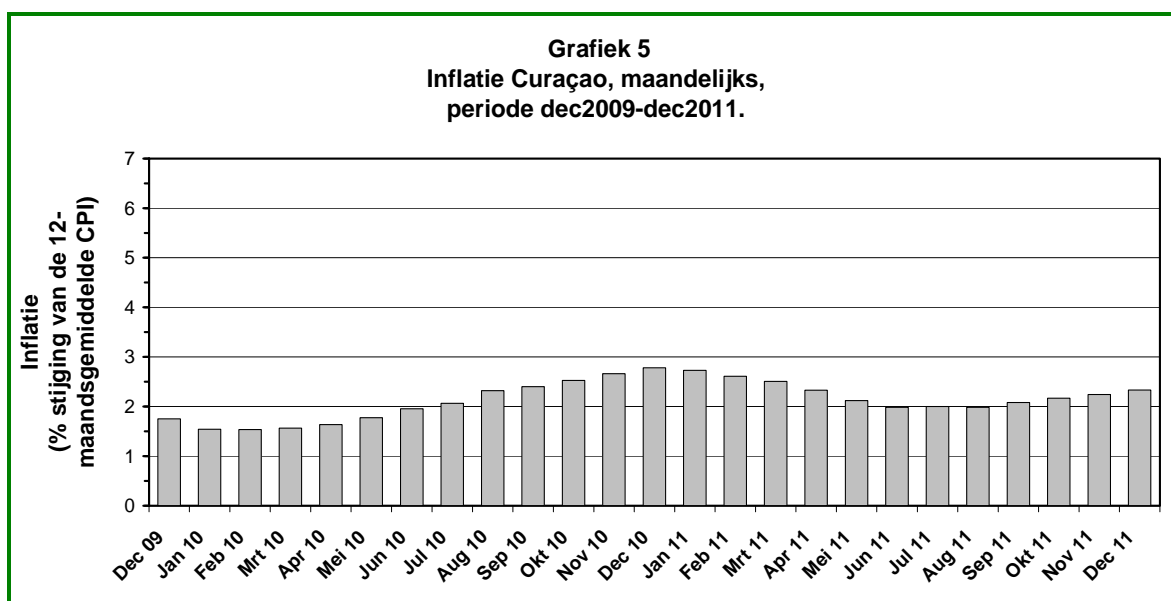
Vergeleken met het jaar 2010 is in 2011 de *product-/dienstengroep "energieverbruik"* 3,1 procent goedkoper, terwijl deze product-/dienstengroep over de elfjarige periode 2001-2011 gemiddeld 6,1 procent per jaar in prijs is gestegen. Dit impliceert dat er in 2011 voor deze product-/dienstengroep sprake is van een prijsontwikkeling die tegengesteld is aan de gemiddelde prijsontwikkeling over de elfjarige periode 2001-2011.

Lange termijn prijsontwikkeling: Inflatie 2011 op Curaçao in een breder tijdsperspectief

In deze paragraaf komt de inflatie in ons land over de respectievelijke periodes december 2009 – december 2011, 2001-2011 en 1992-2011 nader in beeld. Door separaat te focussen op een periode van respectievelijk twee, elf en twintig jaar wordt getracht om meer inzicht te verkrijgen in de dynamiek, ontwikkeling en betekenis van de inflatie van het eiland in het algemeen en over het jaar 2011 in het bijzonder.

Inflatie vanaf december 2009 t/m december 2011

Gedurende de periode december 2009 tot en met december 2011 heeft de inflatie zich ontwikkeld in een licht golvende beweging: van circa 2 procent in december 2009, naar circa 3 procent in december 2010 en naar circa 2,5 procent in december 2011. (Zie grafiek 5)



Trendlijn inflatie over de periode 2001-2011.

Over de elfjarige periode 2001-2011 wordt de prijsontwikkeling gekenmerkt door een sterk schommelende inflatie, variërend van 0,4 procent (in 2002) tot 6,9 procent (in 2008) en resulterend in een gemiddelde van 2,7 procent. Het niveau van de inflatie van 2011 (2,3%) is onder dit gemiddelde. (Zie grafiek 6)

Een inflatie rond twee procent kan bevorderlijk zijn voor een gezonde economie, zoals blijkt uit onderstaand citaat.¹⁶

"Inflatie goed of slecht?"

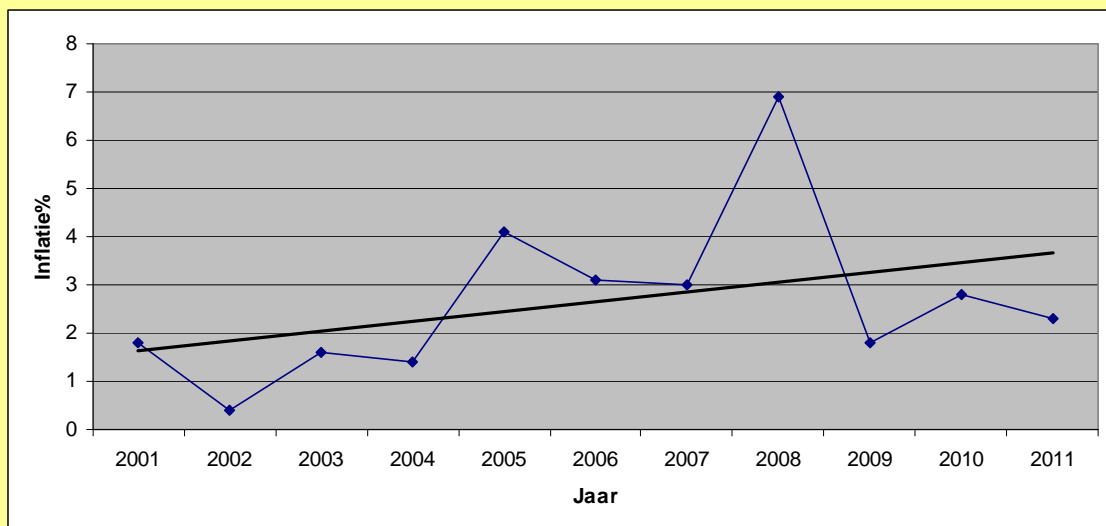
Inflatie is het schijnbaar onvermijdelijke gegeven dat geld minder waard wordt. De oorzaak is dat de hoeveelheid geld sneller groeit dan de onderliggende productie van goederen. Er is te veel geld en de wetten van vraag en aanbod dicteren dan dat de waarde van geld afneemt.

Maar inflatie is meer. Het is de smeerolie van een economie. Je hebt er een beetje van nodig om alles te laten draaien, maar teveel is niet goed. Een inflatie tot 2 procent wordt door monetair economen als gezond betiteld. Hoger is niet oké. Het tegenovergestelde van inflatie -deflatie- is veel schadelijker. Als deflatie optreedt dan dalen de prijzen en blijven dat ook in de toekomst doen. Consumenten stellen hun aankopen dan zolang mogelijk uit. Het gevolg daarvan is dat bedrijven niet durven te investeren. De economie komt dan krakend en piepend tot stilstand. Iedereen wacht op elkaar en het netto-effect is dat niemand wat doet."

Bron: <http://onzeeconomie.nu/4/macro/data/13/inflatie>

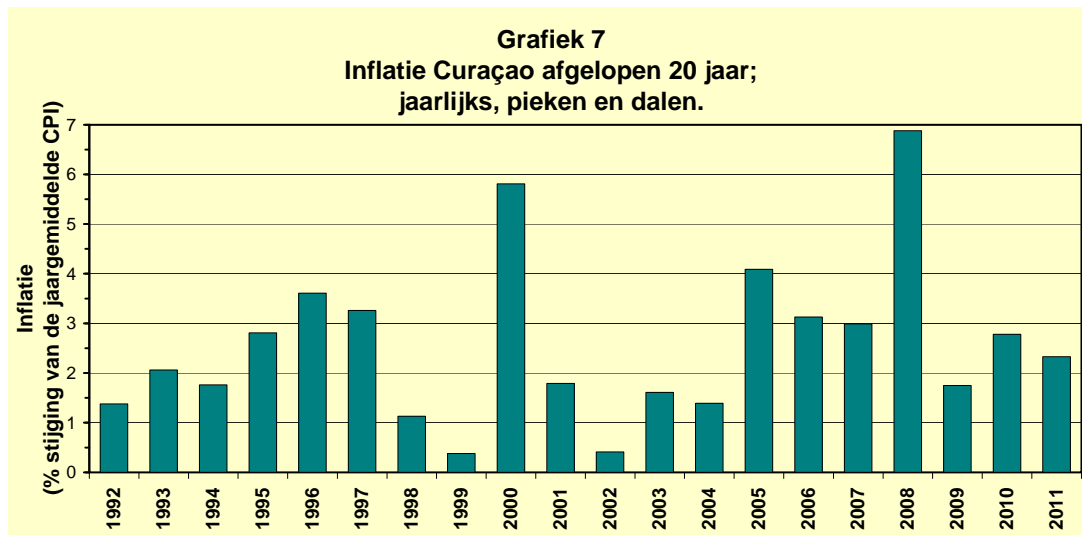
Gebaseerd op de prijsontwikkeling over de 11 jarige periode 2001-2011, kan een stijgende trendlijn getrokken worden van circa 2 procent naar circa 4 procent. De inflatie van 2011 (2,3%) ligt duidelijk onder deze trendlijn, evenals de inflatiecijfers van 2002, 2003, 2004, 2009 en 2010. De twee pieken in 2005 (4,1%) en 2008 (6,9%) bevinden zich daarentegen duidelijk boven deze trendlijn.

Grafiek 6
Inflatie Curaçao 2001-2011, met trendlijn



Pieken en dalen van de inflatie in de periode 1992-2011

De inflatie over de twintigjarige periode 1992-2011 laat duidelijk een tweetal pieken zien, namelijk in 2000 (inflatie 5,8%) en 2008 (inflatie 6,9%). Duidelijk zichtbaar zijn er ook een tweetal dalen: zowel in 1999 als in 2002 wordt een inflatie van 0,4% geregistreerd. (Zie grafiek 7)



De gemiddelde inflatie over de 20 jarige periode 1992-2011 is 2,6 procent per jaar en over de zevenjarige periode 2005 t/m 2011 is dit cijfer 3,4 procent. Dit betekent dat de inflatie van 2011, namelijk 2,3 procent, lager is dan het gemiddelde voor het eiland over genoemde periodes. Het inflatiecijfer over het jaar 2011 ligt net iets boven de twee procent, een grens waarboven inflatie mogelijkerwijs een gezonde economische ontwikkeling zou kunnen belemmeren, zoals in voorgaande paragrafen¹⁷ reeds is toegelicht en wordt geaccentueerd in bovenstaande twee citaten.

Inflatie heeft zowel nadelen als voordelen. Enkele nadelen zijn een reële daling van de koopkracht, de aantasting van de rentabiliteit van de ondernemingen, de aantasting van de opbrengst uit beleggingen (bijvoorbeeld obligaties). Een voordeel van inflatie is dat lenen interessanter wordt en dat de inkomsten voor de overheid stijgen.

Over het algemeen wordt aangenomen dat een beperkte inflatie (van ongeveer twee procent) positief is voor de economie. Een te hoge inflatie heeft vaak het gevolg dat investeerders niet meer in het land willen investeren.

Bron: <http://www.trivano.com/wiki/Inflatie>

Een klein beetje inflatie - 2 procent - is goed voor de economie. Voormalig hoogleraar economie Anton Dreesmann noemde inflatie zelfs de smeerolie van de economie.

Bron: www.volkscrant.nl, 19 juli 2012, "Lage rente probleem voor pensioenen, maar feest voor consument."

¹⁶ Zie ook onder paragraaf "Methodologie", sub-paragraaf "De betekenis van inflatie", van dit artikel.

¹⁷ Zie ook in dit artikel: onder deze paragraaf, voorgaande sub-paragraaf, citaat "Inflatie, goed of slecht?" en onder paragraaf "Methodologie", sub-paragraaf "De betekenis van inflatie".

Mogelijke invloed van drie internationale economische factoren op de inflatie van Curaçao in 2011

Algemeen: context en reikwijdte

Behalve lokale factoren, zoals overheidsbeleid, ondernemersbeslissingen en consumentengedrag, kunnen ook internationale factoren van invloed zijn op de hoogte van de inflatie.

Curaçao is een importland voor wat betreft consumptiegoederen en heeft als één van de belangrijkste exportproducten “diensten in de toerisme-sector”. Internationale economische factoren spelen derhalve een belangrijke rol in de prijsontwikkeling van het eiland, zowel voor de lokale markt als voor de toerismesector. Deze paragraaf en dit artikel beperken zich tot de lokale markt, gelet op de definitie van consumentenbestedingen in het kader van de CPI / Prijsontwikkeling / Inflatie aan het begin van dit artikel.¹⁸

Achtereenvolgens wordt in deze paragraaf stilgestaan bij de internationale factoren “de internationale prijs van ruwe olie”, “de internationale voedselprijzen” en “de euro-wisselkoers ten opzichte van de US dollar”.

Voor alle duidelijkheid: deze paragraaf is niet gebaseerd op enigerlei wetenschappelijk onderzoek. Eventuele uitspraken en mogelijke relaties worden dan ook met de nodige voorzichtigheid geplaatst. Om steviger uitspraken te kunnen doen en éénduidiger relaties te kunnen leggen is grondig wetenschappelijk onderzoek vereist. Desgewenst zal CBS in de toekomst deze uitdaging kunnen aangaan, uiteraard mits de noodzakelijke financiële en “human resource” middelen beschikbaar zijn.

Desalniettemin is het een interessant terrein om te verkennen, gelet op het feit dat Curaçao:

1. een importland is, zeker wat betreft ruwe olie en voedsel,
2. een munteenheid als betalingsmiddel gebruikt die gekoppeld is aan de US dollar,
3. sterk afhankelijk is van het toerisme, dat voor een belangrijk deel uit de euro-zone afkomstig is.
4. het merendeel van haar producten importeert uit de euro-zone of de US dollar-zone.

Deze paragraaf dient dan ook slechts als een eerste, doch desalniettemin belangrijke, eerste aanzet tot nader, wetenschappelijk, onderzoek te worden gezien.

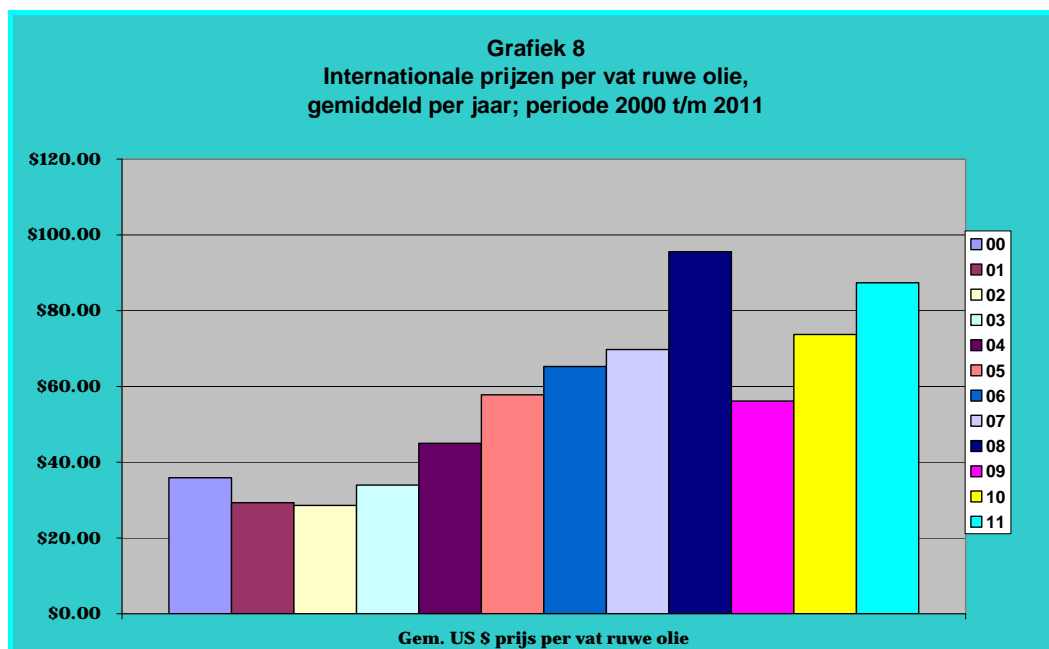
De internationale prijs van ruwe olie

Een belangrijke internationale factor die van invloed kan zijn op de lokale prijsontwikkeling is de internationale prijs van ruwe olie. Immers, de hoogte van de prijzen van ruwe olie beïnvloedt de hoogte van de productiekosten, transportkosten en kosten van energieverbruik voor koeling en belichting. Aangezien de hoogte van de consumentenprijzen mede afhankelijk zijn van deze kosten, kan worden beredeneerd dat significante wijzigingen in de internationale prijzen van ruwe olie op den duur leiden tot wijzigingen in de consumentenprijzen.

In 2011 is de reële prijs van een vat ruwe olie gemiddeld \$ 87, de op één na hoogste over de twaalfjarige periode 2000-2011. Alleen in 2008 was de prijs hoger. De consumentenprijzen zijn in 2011 lokaal gemiddeld met 2,3 procent gestegen. Hoofdzakelijk de bestedingscategorieën “Voeding” (+7,7%) en “Vervoer en Communicatie” (2,7%) hebben hieraan bijgedragen. Het cijfer van 2,3 procent is de op één na laagste inflatiepercentage over de vijfjarige periode 2007-2011. (Zie grafiek 8)

¹⁸ Zie onder paragraaf “Methodologie”, sub-paragraaf “Consumentenbesteding”, van dit artikel.

Hieruit kan worden geconcludeerd dat de relatief hoge prijs voor ruwe olie in 2011 zich niet heeft doorvertaald in een relatief hoge inflatie in 2011. Een mogelijke verklaring hiervoor is dat de internationale olieprijsen vertraagd doorwerken in de lokale brandstofprijzen, mede beïnvloed door lokale factoren zoals inkoopbeleid, voorraadvorming en overheidsbeleid.



Internationale voedselprijzen

Een tweede belangrijke factor wordt gevormd door de internationale voedselprijzen, uitgedrukt in de FAO "Food Price Index". De FAO "Food Price Index" in 2011 bedraagt 228, een substantiële stijging vergeleken met het niveau van 185 in 2010.¹⁹

De internationale FAO "Food Price Index" is in de jaren 2007 t/m 2011 respectievelijk gestegen met 25 en 26 procent, gedaald met 22 procent en gestegen met 18 en 23 procent. (Zie grafiek 9 en tabel 2)

De lokale prijsontwikkeling van de *bestedingscategorie "Voeding"* in ons land over de vijfjarige periode 2007-2011 verloopt volgens een structureel stijgende lijn, van gemiddeld + 10 procent per jaar. Zoals uit tabel 1 blijkt, bedraagt de jaarlijkse stijging van de voedselprijzen in ons land over de periode 2007 t/m 2011 afgerond respectievelijk 9,18, 10, 5 en 8 procent.

Gelet op het feit dat Curaçao de overgrote meerderheid van haar voedsel importeert, kan beredeneerd worden dat de internationale voedselprijzen in belangrijke mate van invloed zouden kunnen zijn op de ontwikkeling van de lokale voedselprijzen. Deze mogelijke invloed is echter niet éénduidig. Het lokale prijsverloop van voedselproducten is namelijk blijkbaar gematigder dan internationaal: gemiddeld genomen zijn de prijsstijgingen minder fors en zijn de prijsdalingen niet of nauwelijks merkbaar.

¹⁹ Bron: www.fao.org. FAO = Food and Agricultural Organization of the United Nations. "The FAO Food Price Index is a measure of the monthly change in international prices of a basket of food commodities. It consists of the average of five commodity group price indices (representing 55 quotations), weighted with the average export shares of each of the groups for 2002-2004." De consumentenmand waarop de FAO Food Price Index is gebaseerd, wordt onderverdeeld in vijf voedingsgroepen: "vlees"; "zuivel", "graan", "spijsolie en -vetten", "suiker".

Grafiek 9
FAO Voedsel Prijs Index



Bron: <http://www.fao.org/worldfoodsituation/wfs-home/foodpricesindex/en/>

Tabel 2 – FAO Voedsel Prijs Index

FAO food price index						
	Food Price Index ¹	Meat ²	Dairy ³	Cereals ⁴	Oils and Fats ⁵	Sugar ⁶
2000	90	96	95	85	68	116
2001	93	96	107	87	68	123
2002	90	90	82	94	87	98
2003	98	97	95	98	101	101
2004	112	114	123	107	112	102
2005	117	120	135	104	104	140
2006	127	119	128	122	112	210
2007	159	125	212	167	170	143
2008	200	153	220	238	227	182
2009	157	133	142	174	151	257
2010	185	152	200	183	194	302
2011	228	177	221	247	252	369
2011	April	235	180	229	265	346
	May	232	180	231	261	312
	June	233	178	232	259	358
	July	231	177	228	247	400
	August	231	179	221	252	394
	September	225	177	215	244	379
	October	216	176	204	231	361
	November	216	181	201	229	340
	December	211	179	202	218	327
2012	January	213	174	207	223	334
	February	216	178	202	226	342
	March	217	181	197	228	342
	April	214	182	186	224	324

1 Food Price Index: Consists of the average of 5 commodity group price indices mentioned above weighted with the average export shares of each of the groups for 2002-2004; in total 55 commodity quotations considered by FAO commodity specialists as representing the international prices of the food commodities noted are included in the overall index.

2 Meat Price Index: Computed from average prices of four types of meat, weighted by world average export trade shares for 2002-2004. Quotations include two poultry products, three bovine meat products, three pig meat products, and one ovine meat product. Where more than one quotation exists for a given meat type, they are weighted by assumed fixed trade shares. Prices for the two most recent months may be estimates and subject to revision.

3 Dairy Price Index: Consists of butter, SMP, WMP, cheese, caseln price quotations; the average is weighted by world average export trade shares for 2002-2004.

4 Cereals Price Index: This index is compiled using the grains and rice price indices weighted by their average trade share for 2002-2004. The Grains Price Index consists of International Grains Council (IGC) wheat price index, itself average of 9 different wheat price quotations, and 1 maize export quotation; after expressing the maize price into its index form and converting the base of the IGC index to 2002-2004. The Rice Price Index consists of 3 components containing average prices of 16 rice quotations: the components are Indica, Japonica and Aromatic rice varieties and the weights for combining the three components are assumed (fixed) trade shares of the three varieties.

5 Oil and Fat Price Index: Consists of an average of 11 different oils (including animal and fish oils) weighted with average export trade shares of each oil product for 2002-2004.

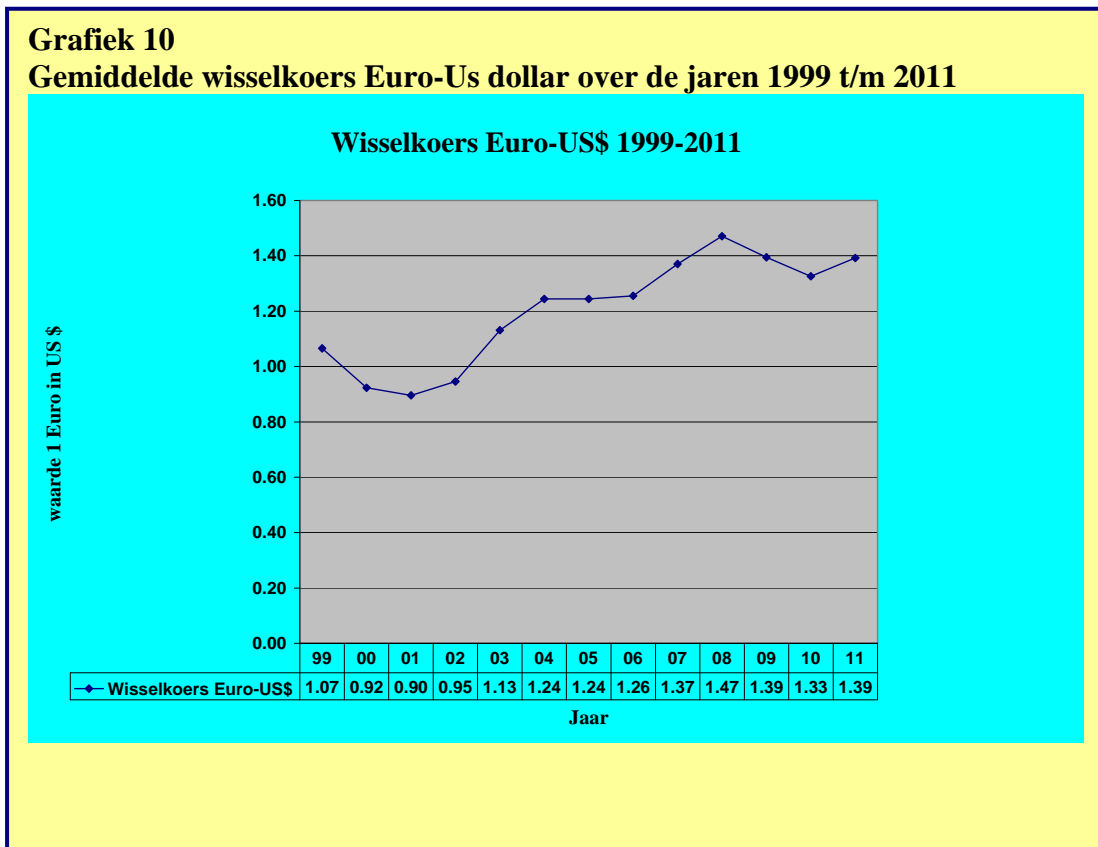
6 Sugar Price Index: Index form of the International Sugar Agreement prices with 2002-2004 as base.

Bron: <http://www.fao.org/worldfoodsituation/wfs-home/foodpricesindex/en/>

De wisselkoers tussen de US dollar en de Euro

Een derde internationale factor van belang voor de lokale prijsontwikkeling is de wisselkoers tussen de US dollar en de Euro. Het wettig betaalmiddel van Curaçao, de Antilliaanse gulden, is gekoppeld aan de US dollar.

Hoe duurder de Euro wordt, oftewel hoe zwakker de dollar, hoe duurder de import uit de Euro-zone voor land Curaçao: voor 1 Euro dient meer Antilliaanse gulden neergeteld te worden. Omgekeerd wordt dan de export naar de Euro-zone goedkoper, anders gezegd een dure Euro is bevorderlijk voor het toerisme uit de Euro-zone naar ons eiland: immers, voor 1 Euro krijgt de toerist meer Antilliaanse gulden c.q. US dollars.

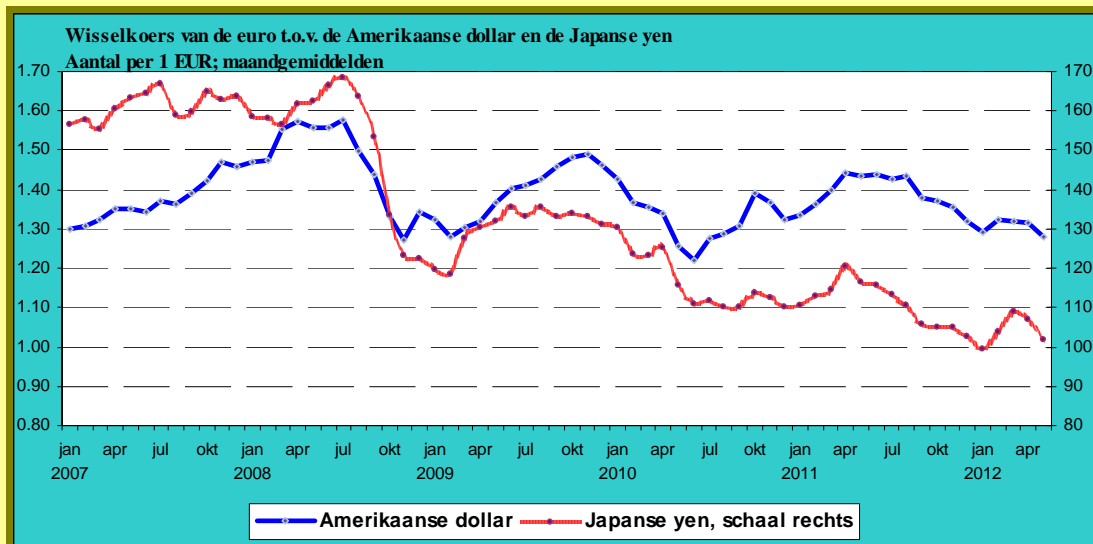


De gemiddelde EURO-koers in de jaren 2007 t/m 2011 was respectievelijk 1.37, 1.47, 1.39, 1.33 en 1.39 US dollars.²⁰ Producten uit Nederland en de rest van de Eurozone waren voor Curaçao duurder in 2011 vergeleken met 2010. (Zie grafieken 10 en 11)

Beredeneerd kan worden dat dit mogelijksterwijs vooral een verhogend effect heeft gehad op de voedselinflatie, die in 2011 circa 8 procent bedroeg tegenover circa 5 procent in 2010. Voor het toerisme uit Nederland en de rest van Europa is de hogere waarde van de euro in 2011 daarentegen juist gunstig.

²⁰ Bron: www.federalreserve.gov en www.dnb.nl

Grafiek 11
Euro-wisselkoers ten opzichte van de US dollar en de Japanse yen
vanaf januari 2007 t/m april 2012



Samenvatting en Conclusie

Algemeen

Gelet op het niveau van de inflatie over de zevenjarige periode 2005-2011 en de twintigjarige periode 1992-2011 in land Curaçao, is de inflatie van 2,3 procent over 2011 minder dan gemiddeld. Dit niveau ligt binnen de "veilige zone" voor een gezonde economie van maximaal 2 à 3 procent inflatie op jaarbasis.

De grootste bijdrage aan de inflatie over het jaar 2011 is geleverd door de *bestedingscategorie "Voeding"*, met een score van bijna 45 procent. Op de tweede en derde plaats volgen de bestedingscategorieën "Vervoer en communicatie" en "Wonen", met een score van bijna 30 procent en ruim 10 procent respectievelijk.

Als naar de ontwikkeling van de inflatie over de periode 2001 tot 2011 wordt gekeken, kan een geleidelijk stijgende trendlijn worden waargenomen van iets minder dan twee procent naar bijna vier procent. De inflatie van 2011 ligt onder deze trendlijn, de pieken in 2005 en 2008 van ruim vier en bijna zeven procent liggen duidelijk boven deze trendlijn.

De vijf productgroepen met de meest opvallende prijsontwikkeling over de periode 2001-2011 zijn: "aardappelen, groenten en fruit", "vlees en vis", "rookwaren", "kosten van autorijden", "energieverbruik".

Behalve lokale factoren, zoals overheidsbeleid, ondernemersbeslissingen en consumentengedrag, kunnen ook internationale factoren van invloed zijn op de prijsontwikkeling. Van belang zijn vooral de internationale factoren "de euro-dollar wisselkoers", "de internationale prijs van ruwe olie" en "de internationale voedselprijzen".

Internationale factoren

In 2011 zijn zowel “de internationale ruwe olieprijs” als “de internationale gemiddelde voedselprijzen” als “de waarde van de euro ten opzichte van de dollar” gestegen. Beredeneerd kan worden dat deze factoren mogelijk mede hebben bijgedragen aan de inflatie van Curaçao over het jaar 2011. Echter, deze mogelijke invloed is op grond van de analyse voor dit artikel niet meetbaar; zoals eerder toegelicht is verder, grondiger onderzoek vereist om tot wetenschappelijke conclusies te kunnen komen.

Desalniettemin kunnen in het kader van dit artikel – gebaseerd op vergelijking van de cijfers over de periode 2007 tot en met 2011 - in ieder geval een drietal summere conclusies worden getrokken.

1. Ten aanzien van invloed van de internationale voedselprijzen:

Gelet op het feit dat Curaçao de overgrote meerderheid van haar voedsel importeert, kan beredeneerd worden dat de internationale voedselprijzen in belangrijke mate van invloed zouden kunnen zijn op de ontwikkeling van de lokale voedselprijzen. Deze mogelijke invloed is echter niet éénduidig. Het lokale prijsverloop van voedselproducten is namelijk blijkbaar gematigder dan internationaal: gemiddeld genomen zijn de prijsstijgingen minder fors en zijn de prijsdalingen niet of nauwelijks merkbaar.

2. Ten aanzien van de Euro-US dollar wisselkoers:

Door de duurdere euro is het voor Curaçao in 2011, vergeleken met 2010, waarschijnlijk duurder geweest om producten uit Nederland en de rest van de Eurozone te importeren. Beredeneerd kan worden dat dit mogelijk vooral een verhogend effect heeft gehad op de voedselinflatie, die in 2011 circa 8 procent bedroeg tegenover circa 5 procent in 2010.

3. Ten aanzien van de internationale olieprijs:

Uit nadere bestudering van de periode 2007-2011 blijkt dat de internationale prijs van een vat ruwe olie in 2011 de op één na hoogste is. Terwijl over dezelfde periode de inflatie van Curaçao in 2011 als de op één na laagste kan worden aangemerkt. Hieruit zou geconcludeerd kunnen worden dat de relatief hoge internationale prijs voor ruwe olie in 2011 zich niet heeft doorvertaald in een relatief hoge inflatie op ons eiland gedurende het jaar 2011. Een verklaring hiervoor zou kunnen zijn dat de internationale olieprijsen vertraagd doorwerken in de lokale brandstofprijzen, mede beïnvloed door lokale factoren zoals inkoopbeleid, voorraadvorming en overheidsbeleid.

De toekomst

Voor 2012 valt moeilijk te voorspellen hoe de inflatie zich zal ontwikkelen²¹. Dit hangt namelijk af van het samenspel van diverse lokale en internationale factoren. De gemiddelde inflatie over de meest recente vijfjarige periode 2007-2011, namelijk 3,4 procent, kan dienen als een voorzichtige indicatie, maar dan ook niet meer dan dat.

²¹ Ten tijde van het 1^e concept van dit artikel, namelijk medio 2012.